

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

نگاهی گذرا به بدعهدی های آمریکا

در مذاکرات با کره شمالی

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: مهدی ناچی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

- مقدمه ۱
- فراز و فرود روابط پیونگ یانگ و واشنگتن (۱۹۶۸ تا پایان دولت کلینتون، ۱۹۹۷) ۱
- روند مذاکرات شش جانبه در دولت جورج دبلیو بوش (۲۰۰۲-۲۰۰۸) ۴
- روند مذاکرات در دولت اوباما (۲۰۰۹-۲۰۱۶) ۷
- ترامپ و سیاست خارجی آمریکا در قبال شبه جزیره کره (۲۰۱۷ تا کنون) ۱۰
- فشارهای حقوق بشری آمریکا ۱۳
- کلام آخر ۱۴

برای دهه‌های متمادی بعد از جنگ کره (۱۹۵۰-۱۹۵۳)، تقریباً هیچ‌گونه رابطه مستقیمی میان دو کشور آمریکا و کره شمالی، وجود نداشته است. از زمان پایان جنگ کره، مذاکرات دو کشور نتوانسته پیونگ یانگ را از ساخت یک زرادخانه اتمی بازدارد. در واقع دو کشور، روابط دیپلماتیکی را ایجاد نکرده و توافق صلحی را که به صورت عملی تنش‌های شبه جزیره کره را پایان دهد، امضا نکرده‌اند.^۱ ریشه تنش میان آمریکا و کره شمالی را می‌توان در جنگ کره و دوران جنگ سرد دنبال کرد. اواخر دهه ۱۹۴۰ و اوایل دهه ۱۹۵۰، کشمکش میان دو اردوگاه شرق و غرب، باعث تقسیم شبه جزیره کره شد و کره شمالی تحت زعامت کیم ایل سونگ (پدر بزرگ کیم جونگ اون)، به اردوگاه کمونیسم پیوست؛ در حالی که کره جنوبی اردوگاه غرب را برگزید. با پایان جنگ کره، آمریکا تحریم‌های گسترده‌ای را علیه کره شمالی اعمال و هرگونه فعالیت اقتصادی با کره شمالی را محدود کرد. در سال ۱۹۹۸ آمریکا، کره شمالی را به فهرست حامیان تروریسم اضافه کرد؛ هرچند در سال ۲۰۰۸، نام این کشور از لیست حامیان تروریسم حذف شد. اما دوباره از سوی ترامپ، در این لیست قرار گرفت.^۲

■ فراز و فرود روابط پیونگ یانگ و واشنگتن (۱۹۶۸ تا پایان دولت کلینتون، ۱۹۹۷)^۳

بازه زمانی	وقایع
در سال ۱۹۶۸	توقیف کشتی جاسوسی آمریکایی در سواحل شرقی کره شمالی: در سال ۱۹۶۸، کره شمالی یک کشتی جاسوسی آمریکایی را در سواحل شرقی توقیف کرد. این کشتی به همراه خدمه آن به مدت یک سال در کره شمالی توقیف باقی مانده و تنها بعد از عذرخواهی کتبی لیندون جانسون، رئیس جمهور وقت آمریکا آزاد شد؛ هرچند بعد از آزادسازی آنان، جانسون در اقدامی غیرمترعارف، سریعاً عذرخواهی‌اش را پس گرفت.

۱ - سیاست‌های آمریکا در ارتباط با متحد خود، یعنی کره جنوبی، مواردی همچون "جلوگیری از تنش و درگیری در شبه جزیره کره، بازداشتن پیونگ یانگ از توسعه تسلیحات هسته‌ای و موضوع پرچالش حقوق بشر" بوده است. از سوی دیگر، پیونگ یانگ در پی خارج کردن نیروهای آمریکا از کره جنوبی، شناسایی به عنوان یک کشور هسته‌ای، دریافت کمک‌های غذایی و انرژی، رفع تحریم‌ها و ایجاد یک پیمان صلح بوده است.

۲ - اعتماد نافرجام (تاریخ بدعهدی‌های ایالات متحده آمریکا)؛ ابوذر گوهری مقدم، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، ص ۹۹.

۳ - همان.

وقایع	بازه زمانی
<p>شناسایی ساختارهای احتمالی ساخت سلاح هسته‌ای توسط ماهواره‌های جاسوسی آمریکا: در دهه ۱۹۸۰، ماهواره‌های جاسوسی آمریکا ساختارهای احتمالی ساخت سلاح هسته‌ای در کره شمالی را شناسایی کردند.</p>	<p>در دهه ۱۹۸۰</p>
<p>فشار آمریکا به پیونگ یانگ برای پیوستن به ان پی تی: در دسامبر ۱۹۸۵، پیونگ یانگ تحت فشار قرار گرفت تا به پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای^۱ بپیوندد؛ اما در نهایت، توافق پادمان را با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی^۲ تکمیل نکرد.</p>	<p>در دسامبر ۱۹۸۵</p>
<p>درخواست اجازه بازرسی‌های گسترده از مراکز نظامی و حساس: در سال ۱۹۹۲، هر دو کره، اعلامیه مشترک خلع سلاح هسته‌ای شبه جزیره کره را امضا کردند؛ به عنوان بخشی از این توافق، کره شمالی با بازرسی آژانس موافقت کرد. در فوریه سال بعد، بازرسان آژانس با بازرسی‌های گسترده‌ای که از مراکز نظامی و حساس انجام دادند، ابراز کردند که ممکن است، کره شمالی به اندازه ساخت یک یا دو سلاح هسته‌ای، پلوتونیم در دست داشته باشد. از آنجایی که غرب خواست‌های فراتر از توافق را دنبال می‌کرد، از کره شمالی خواست تا اجازه «بازرسی ویژه» داده شود که شامل امکان دسترسی به همه مناطق می‌شد. کره شمالی در برابر این زیاده‌خواهی، خروج خود از «ان پی تی» را اعلام داشت، اما از آنجایی که مذاکرات دوجانبه‌ای با آمریکا شروع شده بود، این تصمیم را به حالت تعلیق درآورد. این مذاکرات نیز به علت زیاده‌خواهی‌های آمریکا، به سرعت متوقف شد و دولت آمریکا از گزینه‌های نظامی و تحریم‌های اقتصادی سخن به میان آورد. بیل کلینتون، چهل و دومین رئیس‌جمهور آمریکا، اقدامات بیشتری برای حل و فصل مناقشات میان و کره شمالی انجام داد.</p>	<p>در سال ۱۹۹۲</p>
<p>توقف عملیات ساخت تاسیسات هسته‌ای در یونگ بیون: در سال ۱۹۹۴، یک چارچوب مورد توافق میان آمریکا و جمهوری دموکراتیک خلق کره با هدف متوقف و جایگزین کردن برنامه بومی نیروگاه هسته‌ای کره شمالی منعقد شد. بر اساس این توافق، کره شمالی موافقت کرد تا عملیات ساخت تاسیسات هسته‌ای خود در یونگ بیون را متوقف کند و ساخت راکتورهای جدید برنامه‌ریزی شده را به تعویق اندازد. همچنین مقرر شده بود تا کره شمالی به بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اجازه دهد که پایبندی این کشور به توافق هسته‌ای، مورد بررسی قرار گیرد و ۸۰۰۰ اجزای سوخت راکتور هسته‌ای مصرف شده این کشور به یک کشور ثالث منتقل شود. در مقابل آمریکا متعهد شد، ترتیباتی را برای تهیه</p>	<p>در سال ۱۹۹۴</p>

^۱ - NPT
^۲ - IAEA

وقایع	بازه زمانی
<p>دو راکتور آب سبک با ظرفیت تولید حدود ۲۰۰۰ مگاوات برق هسته ای را تا سال ۲۰۰۰، برای کره شمالی فراهم کند.</p> <p>متعهد شدن آمریکا به تامین مالی و ساخت پروژه راکتورهای آب سبک کره شمالی: همچنین مقرر شد، آمریکا کنسرسیومی بین‌المللی برای تامین مالی و ساخت پروژه راکتورهای آب سبک کره شمالی راه اندازی کند. واشنگتن، همچنین متعهد شده بود تا به کره شمالی نفت سوخت با نرخ (میزان) برابر با ۵۰۰ هزار تن در سال تحویل بدهد. این توافق، به علاوه واشنگتن را از هرگونه تهدید یا استفاده از سلاح‌های هسته‌ای علیه کره شمالی منع و طرفین را به تلاش برای عادی‌سازی روابط سیاسی و اقتصادی ترغیب می‌کرد.</p> <p>تاخیرهای واشنگتن در اجرای تعهدات و انجام ندادن اقدام عملی برای رفع تحریم‌ها: پس از مدت کوتاهی، آمریکا به بهانه‌های مختلف از عمل به تعهداتش طفره رفت. نمایندگان کنگره آمریکا بلافاصله پس از آغاز اجرایی شدن توافق هسته‌ای کره شمالی، تصویب مجموعه‌ای از طرح‌ها و قطعنامه‌ها را با هدف مانع تراشی در تخصیص اعتبار برای اجرای «چارچوب مورد توافق» آغاز کردند. به همین دلیل، واشنگتن تعهدات خود را برای تحویل نفت سوختی، اغلب با تاخیرهایی اجرا می‌کرد که معمولاً عصبانیت کره شمالی را به همراه داشت. علاوه بر این، دولت بیل کلینتون، در اجرای سایر تعهداتش از جمله رفع تحریم‌ها علیه کره شمالی نیز عملاً اقدامی انجام نمی‌داد. در حالی که آمریکا بایستی مطابق بندهای چارچوب توافق دو نیروگاه، برق هسته‌ای تحویل کره شمالی می‌داد، اما تا پایان دولت کلینتون، حتی بتن‌های مربوط به زیرساخت های نیروگاه اول هم ریخته نشده بود. با گذشت کمتر از ۵ سال و علی‌رغم نقض عهدهای واشنگتن، دولت آمریکا از تمایل خود برای مذاکره مجدد با کره شمالی سخن گفت. در واقع، واشنگتن به دنبال دستیابی به بازرسی های گسترده از مراکز نظامی پیونگ یانگ بود.</p>	
<p>مذاکرات دو جانبه و ترس آمریکا از افزایش تهدید موشک‌های کره: در جریان مذاکرات دو جانبه در آوریل ۱۹۹۶ و ژوئن ۱۹۹۷، آمریکا با اعمال فشار بر کره شمالی، خواستار توقف فروش اجزای موشک و فناوری‌های مربوط به آن از سوی کره شمالی شد. در عوض کره شمالی نیز خواستار جبران خسارت برای این درآمد بالقوه شد. موضوعی که به مذاق آمریکا خوش نیامد و موجب شد تا این دور از مذاکرات نیز متوقف شود. در ماه اوت سال بعد، کره شمالی تلاش کرد تا ماهواره‌ای را با استفاده از یک موشک تائه پودونگ ۱ به فضا بفرستد؛ موضوعی که نخستین تجربه فناوری موشک های دور برد برای پیونگ یانگ محسوب می‌شد. در بحبوحه ترس از افزایش تهدید موشک‌های کره شمالی، توقف توافق میان پیونگ یانگ و واشنگتن و انتشار اخبار از سوی رسانه‌های غربی مبنی بر تاسیسات مشکوک و پنهان</p>	<p>در آوریل ۱۹۹۶ و ژوئن ۱۹۹۷</p>

وقایع	بازه زمانی
<p>هسته‌ای کره شمالی در منطقه کومچانگ ری، دولت کلینتون، ویلیام پری، وزیر دفاع سابق را مامور بررسی جامع سیاست‌های آمریکا در قبال کره شمالی کرد. نتیجه «گزارش پری» خواستار اتخاذ «رویکردی جامع و یکپارچه در قبال برنامه موشک‌های بالستیک و سلاح هسته‌ای پیونگ یانگ»، مذاکره با کره شمالی و هماهنگی و همراهی با ژاپن و کره جنوبی بود. در صورت شکست مذاکرات، این گزارش راه حل ثانویه را در «مهار تهدیدی که ما نتوانسته‌ایم تا از طریق مذاکره آن را حل کنیم»، تعبیه کرده بود که معنای همان راه‌حل و تهدید همیشگی گزینه نظامی را داشت.</p>	
<p>بی نتیجه بودن مذاکرات موشکی تا پایان دولت کلینتون: در ماه مه ۱۹۹۹، کره شمالی برای پایان دادن به حمله‌های رسانه‌ای، به یک گروه از وزارت امور خارجه آمریکا اجازه بازدید از تاسیسات کومچانگ ری را صادر کرد. گروه ارسال شده پس از بازرسی‌های گسترده تایید کردند که عملیات انجام گرفته، نقض کننده چارچوب مورد توافق نبوده است. چند ماه بعد، مذاکرات جدیدی در خصوص برنامه موشکی کره شمالی آغاز شد و پیونگ یانگ توافق کرد تا آزمایش موشکی دیگری را در قبال رفع برخی از تحریم‌های اقتصادی انجام ندهد. با این حال این توافق، فروش اجزای موشکی و فناوری آن را برای کره شمالی ممنوع نمی‌کرد. در سفر یک مقام عالی رتبه کره شمالی به آمریکا در اکتبر ۲۰۰۰، جو مونگ راک، مجوز توقف آزمایش موشکی را مجدداً تایید و با افزایش تلاش‌ها برای بهبود روابط موافقت کرد. مدت کوتاهی پس از آن، وزیر امور خارجه، مادلن آلبرایت به پیونگ یانگ سفر کرد تا با کیم جونگ ایل، رهبر کره شمالی دیدار کند. با این حال، مذاکرات موشکی تا پایان دولت کلینتون، نتایج ملموسی در پی نداشت.</p>	در ماه مه ۱۹۹۹

■ روند مذاکرات شش جانبه در دولت جورج دبلیو بوش (۲۰۰۲-۲۰۰۸)^۱

<p>محور شرارت نامیدن کره شمالی و شکل‌گیری مذاکرات شش جانبه:</p> <p>با روی کار آمدن جورج دبلیو بوش، دولت آمریکا ادامه مذاکرات موشکی با کره شمالی را به تعویق انداخت. بوش در سخنرانی خود در سال ۲۰۰۲، کره شمالی را به عنوان بخشی از «محور شرارت» نام گذاری کرد. با این حال، در نهایت، دولت او تصمیم گرفت تا «رویکردی جسورانه» را دنبال کند؛ رویکردی که به مجموعه‌ای از مسائل امنیتی، اقتصادی و سیاسی می‌پرداخت. با وجود اتهامات گسترده دولت بوش به پیونگ یانگ مبنی بر پیشبرد برنامه پنهانی، مقامات دو کشور در جریان نشست اکتبر ۲۰۰۲ در پیونگ یانگ، با هم دیدار کردند. پس از این ملاقات، آمریکا اعلام داشت که کره شمالی چارچوب مورد توافق را</p>	در سال ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳
--	--------------------

^۱ - اعتماد نافرجام (تاریخ بدعهدی‌های ایالات متحده آمریکا)؛ ابوذر گوهری مقدم، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، ص ۱۰۶.

<p>نقض کرده است و به همین دلیل، انتقال محموله‌های انرژی به پیونگ یانگ، را متوقف ساخت. در پاسخ به بدعهدی‌های دولت بوش، کره شمالی اعلام داشت که توافق ۱۹۹۴ لغو شده است و سپس در ژانویه ۲۰۰۳، از «ان پی تی» خارج شد و شروع به غنی‌سازی پلوتونیم کرد. واکنش آمریکا یک رویکرد دوجانبه را در برمی‌گرفت. در خصوص مسیر دیپلماتیک، آمریکا، چین و کره شمالی، مذاکرات سه جانبه‌ای را در خصوص برنامه هسته‌ای پیونگ یانگ در آوریل ۲۰۰۳ آغاز کردند. بعدها با اضافه شدن ژاپن، کره جنوبی و روسیه، این مذاکرات به گفتگوهای شش جانبه^۱ تبدیل شد. هدف واشنگتن برای این دست مذاکرات، «تکمیل، راستی‌آزمایی و انحلال برگشت‌ناپذیر» برنامه هسته‌ای کره شمالی بود. از سوی دیگر، آمریکا یک «بتکار عمل» را در پیش گرفت تا دسترسی پیونگ یانگ به پول نقد را قطع کند.</p>	
<p>جلوگیری از فعالیت‌های اقتصادی و تجاری و تحریم‌های بانکی:</p> <p>در ۱۹ دسامبر ۲۰۰۵، طرف‌های مذاکره‌کننده بیانیه مشترکی را منتشر کردند. در این بیانیه آمده بود که پیونگ یانگ موظف است، برنامه هسته‌ای‌اش را رها کند و به ان پی تی بازگردد. در عوض، کمک‌های غذایی و انرژی از سوی شش طرف مذاکره‌کننده به کره شمالی اختصاص می‌یافت. این توافق، همچنین پارامترهای مذاکرات پیش رو را نیز مشخص می‌کرد که شامل مواردی همچون عادی‌سازی روابط با آمریکا، ژاپن و کره جنوبی می‌شد. کمی قبل‌تر از نهایی شدن مذاکرات، وزارت خزانه‌داری آمریکا در گزارش خود به یک بانک واقع در ماکائو^۲ اشاره کرد که به علت همکاری با کره شمالی، به پولشویی متهم شد و در نهایت، دولت ماکائو تقریباً ۲۴ میلیون دلار از دارایی‌های پیونگ یانگ را در این بانک مسدود کرد. هرچند چنین تصور می‌شد که مذاکرات شش جانبه این بار موفق خواهد بود. اما زمانی نگذشته بود که طرف غربی بدعهدی‌های خود را آغاز کرد؛ چرا که بر سر زمان بندی آماده‌سازی برنامه هسته‌ای غیرنظامی که طرف غربی متعهد به ساخت آن شده بود، اختلافات بالا گرفت. بیانیه مشترک به صورت مبهمی به این موضوع پرداخته و آماده‌سازی راکتور آب سبک برای پیونگ یانگ را به بحث در «یک زمان مناسب» منوط کرده بود. روند مذاکرات پیش رو نیز کندتر شد؛ چرا که از سویی موضوع بانک ماکائو و مسدودسازی دارایی کره شمالی مطرح شد و از سویی دیگر، وزارت خزانه‌داری آمریکا در حال طراحی سیستمی بین‌المللی برای جلوگیری از فعالیت‌های اقتصادی و تجاری کره شمالی و به عبارتی تحریم‌های بانکی بود.</p>	<p>در سال ۲۰۰۵</p>
<p>آزمایش هسته‌ای کره شمالی و تصویب قطعنامه سازمان ملل تحت فصل هفتم منشور ملل متحد از سوی شورای امنیت:</p>	<p>در سال ۲۰۰۶ و ۲۰۰۷</p>

^۱ - Six Party Talks
^۲ - Banco Delta Asia

<p>در ژوئیه ۲۰۰۶، کره شمالی، مجموعه‌ای از موشک‌های بالستیک را که شامل موشک دوربرد^۱ بود، آزمایش کرد. شورای امنیت سازمان ملل متحد با تصویب قطعنامه ۱۶۹۵، این اقدام را محکوم کرد و خواستار بازگشت سریع پیونگ یانگ به مذاکرات شش جانبه شد. در اکتبر سال ۲۰۰۶، کره شمالی اولین آزمایش هسته‌ای خود را انجام داد. شورای امنیت پس از آن، قطعنامه ۱۷۱۸ را تحت فصل هفتم منشور ملل متحد، با استفاده از طیف وسیعی از تحریم‌های بین‌المللی، به تصویب رساند. کره شمالی هم‌زمان تلاش کرد تا با دیپلماسی در مورد برنامه هسته‌ای خود، به مذاکره ادامه دهد؛ مذاکره شش جانبه در اواسط دسامبر ۲۰۰۶، با دو دور مذاکرات دو جانبه میان آمریکا و کره شمالی و سومین دور مذاکرات شش جانبه، در فوریه ۲۰۰۷ همراه شد.</p> <p>مذاکرات دو جانبه کره شمالی با آمریکا و ژاپن: به نظر می‌رسید که این بار کره شمالی مسیر ساده‌تری را برای به دست آوردن امتیازات بیشتر از غرب داشته باشد. ما حاصل نشست فوریه، «اقدامات اولیه برای اجرای بیانیه مشترک» بود که از کره شمالی می‌خواست تا تاسیسات یونگ بیون را تعطیل و تمام برنامه‌های هسته‌ای‌اش را آشکارا اعلام کند. آمریکا نیز در پاسخ، روندی را آغاز خواهد کرد تا کره شمالی را از لیست حمایت‌کنندگان تروریسم خارج کند و تحریم‌های اعمال شده تحت قانون معامله با دشمن^۲ را لغو نماید. علاوه بر این، اعضای مذاکرات شش جانبه متعهد شدند تا سوخت کره شمالی را تامین کنند. همچنین قرار شد تا کره شمالی مذاکرات دوجانبه را با آمریکا و ژاپن آغاز کند و طرف‌های شش‌گانه، گروه‌های کاری را تشکیل دهند تا در مورد جزئیات اجرایی قرارداد بحث کنند.</p> <p>غیرفعال‌سازی تاسیسات هسته‌ای در یونگ بیون: مذاکرات شش جانبه در مارس ۲۰۰۷ از سر گرفته شد؛ اما کره شمالی، ادامه مذاکرات را منوط به دریافت مبالغ مسدود شده خود کرد. بعد از اینکه مبالغ بلوکه شده در بانک ماکائو به پیونگ یانگ منتقل شد، کره شمالی به بازرسان آژانس، اجازه داد تا برای بررسی تاسیسات یونگ بیون، به این کشور وارد شوند. کره شمالی در نوامبر، شروع به غیرفعال سازی تاسیسات هسته‌ای خود در یونگ بیون کرد.</p>	
<p>شانه خالی کردن آمریکا از تعهدات:</p> <p>مذاکرات تا آوریل ۲۰۰۸ ادامه یافت؛ درست زمانی که جزئیات اقدامات مرحله دوم نهایی شد. جورج بوش، برخی از تحریم‌ها را که تحت قانون تجارت با دشمن بودند، در اواخر ماه ژوئن به حالت تعلیق درآورد، اما هم‌زمان طی یک فرمان اجرایی، محدودیت‌های دیگری را برای تجارت با پیونگ یانگ اعمال کرد. بدین ترتیب، آمریکا به شیوه‌های مختلف از تعهدات خود، شانه خالی می‌کرد.</p> <p>توقف مذاکرات شش جانبه:</p>	<p>در سال ۲۰۰۸</p>

^۱ - Taepodong ۲

^۲ - the Trading with the Enemy Act

کره شمالی طی اعلامیه‌ای، حدود برنامه هسته‌ای خود را در ژوئن ۲۰۰۸ اعلام داشت. با وجود این، بهانه گیری‌های غرب برای بار دیگر آغاز شد. آمریکا این گزارش را ناقص خواند؛ چرا که واشنگتن مدعی بود، کره شمالی باید علاوه بر گزارش میزان تولید پلوتونیم، در مورد برنامه غنی‌سازی خود نیز اطلاعات کافی را منتشر کند. با وجود این، مذاکره‌کنندگان آمریکا تصمیم گرفتند تا روند مذاکرات شش جانبه را ادامه دهند. هرچند تصمیم گرفتند در مرحله نخست، تمرکز اولیه خود را بر روی تولید پلوتونیم کره شمالی بگذارند و در مرحله بعدی، رژیم راستی آزمایشی را برای بررسی برنامه غنی‌سازی اورانیوم شکل دهند. در یک رویداد بسیار مهم که با حضور ناظران آمریکا برگزار شد، کره شمالی برج خنک کننده راکتور یونگ بیون خود را تخریب کرد تا حسن نیتش را در مذاکرات، به نمایش بگذارد. به دنبال توافق کلامی در مورد پروتکلی در جهت راستی آزمایشی، کره شمالی در تاریخ ۱۱ اکتبر ۲۰۰۸، از فهرست حامیان تروریسم خارج شد. با وجود این، غرب همچنان به بهانه‌های مختلف، از انجام تعهداتش شانه خالی می‌کرد و به زیاده خواهی‌های خود ادامه می‌داد تا جایی که در نهایت، کره شمالی از پذیرش هرگونه معیار راستی آزمایشی جامع که شامل بازدید از مراکز نظامی و گزارش در خصوص برنامه غنی‌سازی می‌شد، سرباز زد و ناظران بین‌المللی را از تاسیسات یونگ بیون اخراج کرد. بدین ترتیب، روند مذاکرات شش جانبه متوقف شد.

■ روند مذاکرات در دولت اوباما (۲۰۰۹-۲۰۱۶)

استراتژی شکیبایی استراتژیک اوباما:

چنین تصور می‌شد که با روی کار آمدن باراک اوباما، نماینده دموکرات، مذاکرات قوت دوباره‌ای می‌گیرد. حتی او در مبارزات انتخاباتی‌اش از اشتیاق خود برای از سرگیری مذاکرات دو جانبه، سخن به میان آورد. در هر صورت، با وجود شکست‌های، مذاکرات و تشدید بحران کره، اوباما تصمیم گرفت تا «شکیبایی استراتژیک» در پیش گیرد. در واقع این استراتژی که بر خلاف نامش چندان هم تازه نبود، عبارت بود از تداوم و افزایش فشارهای سیاسی و اقتصادی بر کره شمالی در عین اینکه راهی برای از سرگیری مذاکرات وجود داشته باشد. به عبارتی دیگر، اوباما نیز همچون پیشینیان خود، از همه گزینه‌های روی میز سخن می‌گفت. با ادامه فشارها بر روی کره شمالی، پیونگ یانگ تلاش کرد تا یک ماهواره را با موشک چند مرحله‌ای^۱ به فضا پرتاب کند. آمریکا نیز این اقدام را ناقص قطعنامه ۱۷۱۸ شورای امنیت اعلام کرد. در ماه مه ۲۰۰۹، کره شمالی دومین آزمایش هسته‌ای خود را انجام داد که شورای امنیت سازمان ملل، با

در سال ۲۰۰۹

<p>تصویب قطعنامه ۱۸۷۴، به آن، واکنش نشان داد و با محکوم کردن این اقدام، رژیم، تحریم‌ها علیه کره شمالی را تقویت کرد.</p>	
<p>غرق شدن ناوچه چئونان کره جنوبی و امضاء فرمان اجرایی ۱۳۵۵۱ اوباما در پاسخ به آن: درگیری میان دو کره در سال ۲۰۱۰، موجب بالا گرفتن تنش‌ها میان پیونگ یانگ و واشنگتن شد. در مارس ۲۰۱۰، ناوچه چئونان در نزدیکی منطقه مورد مناقشه «خط محدوده شمالی» غرق شد که در این واقعه، ۴۶ ملوان کره جنوبی کشته شده و ۵۸ نفر از خدمه آن نجات یافتند. دو ماه بعد، یک تیم بازرسی متشکل از کارشناسان آمریکایی، سوئدی، استرالیایی و بریتانیایی علت غرق شدن ناوچه را بررسی کرده و در گزارش خود نتیجه گرفتند که بقایای موشک اژدری که ناوچه را در ۲۶ مارس غرق کرده است، با اژدرهای ساخت کره شمالی مطابقت دارد. کره شمالی این ادعای یک جانبه را صریحاً رد کرد. اما اوباما در پاسخ، فرمان اجرایی ۱۳۵۵۱ را امضا کرد که تحریم‌های اقتصادی بیشتری را بر پیونگ یانگ تحمیل می‌کرد. علاوه بر این، کره جنوبی و آمریکا مجموعه‌ای از رزمایش‌های نظامی را اجرا کردند تا این پیام را به پیونگ یانگ منتقل کنند که «رفتار خصمانه کره شمالی باید متوقف شود».</p>	<p>در سال ۲۰۱۰</p>
<p>از سرگیری مذاکرات دو جانبه: در ماه جولای ۲۰۱۱، به دنبال یک نشست غیررسمی میان دیپلمات‌های کره جنوبی و شمالی در حاشیه کنفرانس منطقه‌ای «آسه آن» در بالی، پیام دولت اوباما مبنی بر تمایل از سرگیری مذاکرات دو جانبه با کره شمالی به پیونگ یانگ منتقل شد. بدین ترتیب، دور دوم مذاکرات از سر گرفته شد. البته این دور از مذاکرات، به صورت موقت به دلیل مرگ «کیم جونگ ایل» در ۱۷ دسامبر ۲۰۱۱ متوقف شد؛ اما در فوریه ۲۰۱۲، از سر گرفته شد. در ۲۹ فوریه، آمریکا و کره شمالی هر کدام به صورت جداگانه، بیانه‌ای مبنی بر دستیابی به توافق با یکدیگر منتشر کردند. بر اساس این توافق، آمریکا متعهد شد تا ۲۴۰ هزار تن کمک تغذیه به کره شمالی داشته باشد؛ در حالی که کره شمالی از اجرایی کردن توقف پرتاب موشک‌های دوربرد، آزمایش هسته‌ای و فعالیت‌های هسته‌ای در یونگ بیون، سخن به میان آورد. همچنین قرار شد تا به بازرسان اژانس، اجازه بازرسی از مراکز هسته‌ای داده شود.</p> <p>وضع تحریم‌های جدید در پی اعلام کره شمالی مبنی بر فرستادن ماهواره به مدار زمین: در مارس همین سال، کره شمالی اعلام کرد که قصد دارد تا ماهواره‌ای را به مدار زمین بفرستد. این اعلامیه با هشدار وزارت خارجه آمریکا رو به رو شد. واشنگتن مدعی شد که این پرتاب با توافق حاصل شده مبنی بر توقف پرتاب موشک‌های دوربرد و قطعنامه‌های سازمان ملل، در تناقض است. از سوی مقابل، پیونگ یانگ اعلام کرد که «این پرتاب، ماهیتی کاملاً متفاوت از موشک‌های دوربرد دارد» و توافق حاصل شده</p>	<p>در سال ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲</p>

<p>را نقض نمی‌کند. با وجود این توضیح، آمریکا این پرتاب را سریعاً محکوم کرد و تحریم‌های جدیدی از سوی سازمان ملل اعمال شد. هرچند پرتاب این ماهواره موفقیت‌آمیز نبود.</p>	
<p style="text-align: center;">اعلام سومین آزمایش هسته‌ای از سوی کره شمالی:</p> <p>در ۲۴ ژانویه ۲۰۱۳، مقامات کره شمالی صریحاً اظهار داشتند که قصد دارند، سومین آزمایش هسته‌ای خود را انجام دهند. بیانیه نوشته شده توسط کمیته دفاع ملی کره شمالی اعلام کرد که «آزمایش هسته‌ای سطح بالایی را علیه آمریکا، دشمن سوگند خورده کره شمالی، انجام خواهد داد». جامعه اطلاعاتی آمریکا اعلام کرد که از ژانویه سال ۲۰۱۳، کره شمالی توانایی هدف قرار دادن هاوایی را با فناوری و منابع فعلی خود دارد و طی سه سال آینده قادر خواهد بود تا سایر مناطق آمریکا را نیز هدف قرار دهد.</p> <p style="text-align: center;">بیانیه‌های اقدام متقابل علیه کره جنوبی در پاسخ به تحریم‌های سازمان ملل و غرب:</p> <p>بیانیه‌های بعدی کره شمالی، تهدیدهای مستقیمی را علیه کره جنوبی در بر می‌گرفت. در یکی از بیانیه‌ها، پیونگ یانگ اعلام داشت که «اقدام متقابلی را علیه» کره جنوبی در پاسخ به تحریم‌های سازمان ملل و غرب، انجام خواهد داد. نظرسنجی گالوپ که در سال ۲۰۱۳ انجام شد، نشان داد که «۵۵ درصد آمریکایی‌ها گفته‌اند، در صورتی که کره جنوبی توسط همسایه شمالی مورد حمله قرار گیرند، آمریکا باید از کره جنوبی دفاع کند، در حالی که حدود یک سوم (۳۴ درصد) گفتند که این اقدام، نباید صورت گیرد». در فوریه ۲۰۱۳، کره شمالی سومین آزمایش هسته‌ای خود را به انجام رساند. کره شمالی نسخه اصلاح شده^۱ را هشت ماه بعد پرتاب کرد که این بار، به صورت موفقیت‌آمیزی ماهواره در مدار قرار گرفت. شورای امنیت سازمان ملل، قطعنامه ۲۰۴۸ در محکومیت این پرتاب صادر کرد. کره شمالی این قطعنامه را با آزمایش سوم اتمی پاسخ داد. شورای امنیت سازمان ملل متحد پس از آن، قطعنامه ۲۰۹۴ را تصویب کرد که تحریم‌های مالی علیه کره شمالی را شدت بخشید و علیه قاچاق پول نقد و فعالیت‌های غیرقانونی دیپلمات‌های کره شمالی هشدار داد. آمریکا نیز به صورت یکجانبه بانک تجارت خارجی کره شمالی را تحریم کرد. در واقع این بانک، کانال اصلی تبادل ارز محسوب می‌شد. با گذشت مدت کوتاهی از تحریم‌های سازمان ملل، آمریکا رزمایش مشترک نظامی را ترتیب دادند. در این رزمایش، آمریکا از بمب افکن‌هایی با قابلیت حمل سلاح‌های هسته‌ای استفاده کرد. در مقابل، کره شمالی این اقدامات را با جدیت پاسخ داد که شامل اعلام «لغو کامل» پیمان ترک مخاصمه کره؛ اعلام راه‌اندازی مجدد راکتور یونگ بیون و بستن موقت مجتمع صنعتی کائه سونگ میان دو کره بود.</p> <p style="text-align: center;">بالا گرفتن تنش میان آمریکا و کره شمالی:</p>	<p>در سال ۲۰۱۳</p>

<p>اگرچه کثرت تهدیدها و تحریکات بعد از گذشت چند ماه فروکش کرد؛ اما تنش میان آمریکا و کره شمالی در سال ۲۰۱۳ و سال بعد، همچنان بالا باقی ماند. در تابستان ۲۰۱۳، تصاویر ماهواره‌ای نشان داد که کره شمالی ظرفیت سانتریفیوژ خود را در یونگ بیون دو برابر کرده و راکتور تولید کننده پلوتونیوم شاتل خود را مجدداً راه اندازی کرده است.</p>	
<p>انجام چهارمین آزمایش هسته‌ای:</p> <p>در سراسر سال ۲۰۱۴، کره شمالی یک سری از آزمایش‌های موشکی کوتاه برد و با برد متوسط را انجام داد و در ماه مارس و نوامبر، تهدید کرد که قصد انجام چهارمین آزمایش هسته‌ای را دارد. نهایتاً در ۶ ژانویه ۲۰۱۶، پیونگ یانگ، چهارمین آزمایش هسته‌ای خود را انجام داد. در عین حال، مقامات کره شمالی اعلام کردند که دانشمندان این کشور توانسته‌اند به پیشرفت‌های جدیدی در برنامه هسته‌ای برسند. اوباما در واکنش به این آزمایش، قانون افزایش تحریم‌ها علیه کره شمالی را وضع کرد که با تصویب مجلس نمایندگان و سنا همراه شد. این تحریم‌ها به شدت، رشد اقتصادی کره شمالی را محدود می‌کرد، به گونه‌ای که با انتقاد چین مبنی بر سقوط اقتصاد کره شمالی و آسیب به مردم این کشور همراه شد.</p>	<p>در سال ۲۰۱۴ و ۲۰۱۶</p>

■ ترامپ و سیاست خارجی آمریکا در قبال شبه جزیره کره (۲۰۱۷ تا کنون)

<p>قرار گرفتن کره شمالی در لیست کشورهای حامی تروریسم برای بار دیگر :</p> <p>با روی کار آمدن دونالد ترامپ جمهوری خواه، خطر برنامه هسته‌ای پیونگ یانگ بیش از پیش برای آمریکا و متحدان ملموس شد؛ چرا که از این پس، کره شمالی این توانایی را داشت تا آمریکا را مستقیماً تهدید کند. به همین سبب، ترامپ تلاش کرد تا پشتیبانی روسیه، چین، کره جنوبی و ژاپن را به دست آورد. کره شمالی ششمین آزمایش هسته‌ای خود را که بمبی هیدروژنی محسوب می‌شد، در ۳ سپتامبر ۲۰۱۷ انجام داد. روز ۳ سپتامبر ۲۰۱۷، دونالد ترامپ در واکنش به آزمایش اخیر کره شمالی و خطاب به پیونگ یانگ هشدار داد که «همه گزینه‌ها روی میز است.» جمله‌ای که برای پیونگ یانگ بیش از نیم قرن تکرار شده بود. با انتشار خبر این آزمایش، واشنگتن اعلام کرد که سیل تسلیحات نظامی خود را به سوی متحد خود، یعنی کره جنوبی سرازیر خواهد کرد. او سپس گفت که آماده است تا اجازه فروش میلیاردها دلار سلاح به سئول را صادر کند. در ۲۰ نوامبر، ترامپ برای بار دیگر، کره شمالی را در لیست کشورهای حامی تروریسم قرار داد.</p>	<p>در سال ۲۰۱۷</p>
<p>گزینه‌های نظامی آمریکا همچنان «روی میز»:</p>	<p>در سال ۲۰۱۸</p>

در فوریه ۲۰۱۸، بر خلاف گزارش‌های رسانه‌ای پیشین، دولت ترامپ، هرگونه حمله پیشگیرانه به برنامه هسته‌ای پیونگ یانگ را تکذیب کرد. سوزان تورنتون، معاون وزیر امور خارجه در امور شرق آسیا و اقیانوس آرام، تایید کرد که یکی از اهرم‌های فشار دولت، حداکثر کردن تحریم‌های اقتصادی است تا از این طریق، کره شمالی را برای مذاکره در مورد حذف سلاح‌های هسته‌ای خود مجاب سازد. او همچنین تاکید کرد که گزینه‌های نظامی همچنان «روی میز» هستند و پیونگ یانگ مجبور خواهد شد تا از سلاح‌های هسته‌ای خود، صرف نظر کند.

انتشار بیانیه مشترک: در ۸ مارس ۲۰۱۸، کاخ سفید تایید کرد که ترامپ در ماه می پیش رو، نشستی با کیم جونگ اون خواهد داشت. در عین حال، سارا سندرز، دبیر مطبوعاتی کاخ سفید تاکید کرد که علی‌رغم این نشست، «باید تمام تحریم‌ها و فشار حداکثری باقی بماند.» نشست کره شمالی و آمریکا در ۱۲ ژوئن ۲۰۱۸، با دیدار دو رئیس‌جمهور آمریکا و کره شمالی، دونالد ترامپ و کیم جونگ اون در هتل کپلا سنگاپور برگزار شد. در پایان این نشست، سندی میان دو کشور به امضا رسید؛ سند امضا شده دارای چهار بند بود که در آن ترامپ، به ارائه ضمانت‌های امنیتی به رهبر کره شمالی و کیم جونگ اون نیز به خلع سلاح کامل اتمی متعهد شده‌اند. در واقع ما حصل این دیدار، امضای این سند و انتشار بیانیه مشترک مشتمل بر تعهد کره شمالی بر خلع سلاح کامل هسته‌ای شبه جزیره کره، بازگرداندن اجساد باقی مانده سربازان آمریکایی کشته شده در جنگ کره، برقراری روابط جدید میان دو طرف و ارائه تضمین‌های امنیتی از سوی آمریکا به پیونگ یانگ بود.

فرمان اجرایی ترامپ و بدعهدی برای بار دیگر:

در ۲۲ ژوئن ۲۰۱۸ و در حالی که تنها ده روز از نشست دونالد ترامپ و کیم جونگ اون گذشته بود، آمریکا بار دیگر بدعهدی خود را به نمایش گذاشت و رئیس‌جمهور این کشور، با صدور یک فرمان اجرایی، حالت فوق‌العاده ملی در خصوص کره شمالی و تحریم‌های اقتصادی علیه پیونگ یانگ را به مدت یک سال دیگر تمدید کرد.

نشان دادن حسن نیت از سوی پیونگ یانگ:

این توافق در حالی حاصل شد که کره شمالی از سوی آمریکا، تحت شدیدترین تحریم‌های اقتصادی قرار داشت و با وجود این، پیونگ یانگ گام‌های نخست را برداشت و سه شهروند آمریکایی را که به اتهام جاسوسی در کره شمالی زندانی بودند، آزاد و همچنین بقایای اجساد نظامیان آمریکایی کشته شده در طول جنگ کره در فاصله سال‌های ۱۹۵۰-۱۹۵۳ را عودت و تونل‌های آزمایش هسته‌ای را با حضور خبرنگاران منهدم کرد. اقدامات پیونگ یانگ که برای حسن نیت انجام شده بود، خیلی زود از سوی مقامات آمریکایی به عنوان نشانه‌های پیروزی سیاست‌های واشنگتن تعبیر شدند.

گسترش تحریم‌های آمریکا علیه پیونگ یانگ:

پس از اجرای برخی تعهدات کره شمالی و در حالی که مقامات پیونگ یانگ منتظر رفتار متقابل آمریکا در خصوص کاهش تحریم‌ها و انجام تعهدات بودند، رسانه‌های کره شمالی به نقل از رهبر این کشور، نوشتند که واشنگتن هیچ گونه تلاشی برای کاهش تحریم‌ها انجام نداده و این موضوع، خشم پیونگ یانگ را به دنبال داشته است. این، همه داستان بدعهدی‌های جدید آمریکا نبود و به رغم انتقادات کره شمالی در خصوص عدم کاهش تحریم‌ها، دفتر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانه‌داری آمریکا، ۱۵ اوت تحریم‌ها علیه پیونگ یانگ را گسترش و یک فرد و سه شرکت مرتبط با کره شمالی را در فهرست تحریم‌ها قرار داد.^۱

به دنبال گسترش تحریم‌های آمریکا علیه کره شمالی، پیونگ یانگ اعلام کرد که آمریکا در مذاکرات خلع سلاح اتمی شبه جزیره صادق نیست و در برنامه‌ها و راهبردهایش، ابهامات زیادی وجود دارد. خبرگزاری کره شمالی ۱۹ اوت در گزارشی تحلیلی نوشت، رهیافت‌های خصمانه آمریکا و عمل نکردن دونالد ترامپ رئیس جمهوری آن کشور به تعهداتش، باعث شده تا برنامه خلع سلاح اتمی شبه جزیره کره به بن بست برسد. همچنین خبرگزاری کره شمالی به این موضوع نیز اشاره کرد که رهبران دو کشور در حالی به توافقاتی در اجلاس سنگاپور دست یافتند که آمریکا تاکنون آن‌ها را عملی نکرده است. بی‌صدافتی و عمل نکردن آمریکا به تعهداتش، باعث شد تا شعار غیر اتمی شدن کره شمالی به صورت «قابل تایید، برگشت ناپذیر و با راستی آزمایی» معنایش را از دست بدهد.

بی‌نتیجه ماندن مذاکرات و مشمئزکننده بودن آن برای کره شمالی:

پیونگ یانگ با هدف نشان دادن حسن نیت در مذاکرات، تاکنون چند تأسیسات آزمایش موشکی و اتمی را تخریب کرده است. به عنوان نمونه، اوایل سال ۱۹۹۸، کره شمالی پایگاه آزمایش اتمی «پونگی ری» را در حضور خبرنگاران غربی تخریب کرد. این مرکز میزبان هر شش آزمایش اتمی تاریخ این کشور بوده است. پیونگ یانگ همچنین ماه‌هاست که آزمایش اتمی و آزمایش موشک‌های دوربرد را متوقف کرده و آزمایش‌های اخیر این کشور هم به موشک‌های کوتاه‌برد و کوچک محدود بوده است. جدیدترین دور مذاکرات دو کشور ۲۶ سپتامبر ۲۰۱۹ در حالی در سوئد به پایان رسید که پیونگ یانگ واشنگتن را به اتخاذ مواضع نامعقول در گفت‌وگوها متهم کرد. کره شمالی اعلام کرده است تا زمانی که آمریکا از مواضع خود عقب‌نشینی نکند، دیگر در این «مذاکرات مشمئزکننده» شرکت نمی‌کند. در بیانیه‌ای که وزارت خارجه کره شمالی بعد از مذاکرات هفته گذشته منتشر کرد، عنوان شده است که دولت آمریکا به دلیل

^۱ - تحریم‌های دوباره آمریکا علیه کره شمالی، شبکه خبر، ۱۳۹۸/۱۰/۱۳۹۸.

وجود فشارهای داخلی و نداشتن دستاورد در سیاست خارجی، صرفاً به دنبال آن است تا از مذاکرات با کره شمالی برای خود دستاورد بسازد^۱.

■ فشارهای حقوق بشری آمریکا

حقوق بشر از دیگر بهانه‌هایی بوده که آمریکا از آن، برای فشار بر روی کره شمالی بهره گرفته است. بر این اساس، چندین سازمان غیردولتی آمریکایی به منظور افزایش آگاهی در مورد پرونده حقوق بشر در کره شمالی، کمک به پناهندگان و افزایش تغییرات در این کشور فعالیت کرده‌اند. البته این موضوع باید در نظر گرفته شود که اولویت واشنگتن، خلع سلاح هسته‌ای و موشکی پیونگ یانگ بوده و در صورت از بین بردن این توان، به دنبال فشارهای حقوق بشری بوده است.^۲ کریس هیل، مذاکره کننده آمریکا در مذاکرات شش جانبه در دوران بوش، بر همین موضوع تاکید کرد که حقوق بشر در کره شمالی، «مسیر دوم» در مذاکرات آمریکا و کره شمالی خواهد بود و آن هم در صورتی محقق خواهد شد که پیشرفت‌های کافی در خصوص برنامه هسته ای برای شروع مذاکرات عادی سازی سیاسی، به وجود آمده باشد.

با این حال، آمریکا در یک تقسیم کاری سیاسی برای فشار بر کره شمالی، بخش حقوق بشر را به کنگره محول کرده است. جایی که در سال ۲۰۰۴، قانون حقوق بشر کره شمالی را که حمایت مالی از برنامه‌های حقوق بشر و دموکراسی، پخش رادیویی و کمک به پناهندگان کره شمالی را شامل می‌شد، تصویب کرد؛ همچنین این قانون، تخصیص یک نماینده ویژه برای حقوق بشر کره شمالی را تصویب کرد و اظهار داشت که کره شمالی کماکان واجد شرایط دریافت پناهندگی از سوی آمریکا است. کنگره، قانون حقوق بشر کره شمالی را مجدداً در سال ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲، به تصویب رساند و در سال ۲۰۱۳ نیز قانون رفاه کودک کره شمالی را تصویب کرد؛ قانونی که می‌توان آن را مصداق بارز دخالت در امور داخلی یک کشور در نظر گرفت و در ظاهر، از سوء تغذیه کودکان و بی خانمان‌هایی جانبداری می‌کرد که تحریم‌های خود، عامل اصلی آن بود. دولت اواما بارها و بارها از کمیسیون تحقیقات حقوق بشر سازمان ملل متحد در خصوص کره شمالی، ابراز حمایت کرد. این کمیسیون در سال ۲۰۱۴، گزارشی را منتشر کرد که حاکی از «نقض سیستماتیک، گسترده و غیرمستقیم حقوق بشر» در کره شمالی بود و توصیه می‌کرد که شورای امنیت سازمان ملل این موضوع را به دادگاه بین‌المللی کیفری ارجاع دهد.^۳ از سوی مقابل، کره شمالی با دفاع از پرونده حقوق بشری خود و انتقاد از رفتار دوگانه آمریکا به این اتهامات، پاسخ داده است. گزارش «انجمن مطالعات حقوق بشر» کره شمالی در این خصوص، عنوان کرد که «ایالات متحده و متحدانش به دنبال اقدامات مداوم ضد پیونگ یانگ در زمینه حقوق بشر در راستای دخالت در امور داخلی و در نهایت سرنگونی نظام حاکم» با بهانه حقوق بشر هستند تا «افکار عمومی بین المللی را گمراه سازند»^۴

۱ - پیونگ یانگ: ممکن است در گام‌های اعتمادساز مقابل آمریکا تجدید نظر کنیم، خبرگزاری فارس، ۱۳۹۸/۷/۱۸.

۲ - فقدان مشروعیت قانونی - بین‌المللی تحریم و نقض حقوق بشر، دکتر سعیدرضا عاملی، مرکز پژوهشی سیاست‌های فضای مجازی، دانشگاه تهران. ص ۶۴

۳ - اعتماد نافرجام (تاریخ بدعهدی‌های ایالات متحده آمریکا)؛ ابودر گوهری مقدم، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، ص ۱۱۵.

۴ - «کره شمالی به گزارش حقوق بشری آمریکا واکنش نشان داد»، خبرآنلاین، ۱۳۹۸/۲/۲۱.

اگر بخواهیم به صورت خلاصه روابط پرفراز و نشیب این دو کشور را مرور کنیم، توجه به چند نکته ضروری است. اول اینکه اگرچه در اغلب موارد، کره شمالی برای اثبات حسن نیت، پیش قدم انجام تعهدات بوده است؛ اما آمریکا تعهدات خود را یا انجام نداده یا با فواصل زمانی بسیار طولانی، اجرایی کرده است. دوم اینکه آمریکا همواره فشارهای اقتصادی و حقوق بشری خود را با تهدیدهای نظامی همراه کرده است. به بیانی دیگر، عبارت «گزینه‌های روی میز» به کلیشه‌ای برای روسای جمهوری آمریکا تبدیل شده است. سوم اینکه آمریکا در فواصل تاریخی که کره شمالی با اقتدار عمل کرده است؛ امتیازهای ارزنده‌تری را به طرف مقابل داده و در این موارد، تمایل خود را به مذاکره در حرف و عمل، بیشتر به نمایش گذاشته است. در آخر می‌توان مدعی شد که میان روسای جمهوری مختلف آمریکا، نمی‌توان تفاوت فاحشی در سیاست‌های اعمالی علیه پیونگ یانگ یافت و نقطه اشتراک همه آنها، تحریم‌های اقتصادی در کنار تهدید نظامی بوده است.

